

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhanoğlu** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Keziban KONUKCU KOK
İstanbul Milletvekili

Türkiye’de önemli toplumsal gruplardan birini oluşturan 16 milyona yakın emekliler ile hak sahipleri insan onuruna uygun bir yaşamın asgari düzeyini güvence altına almak amacı ile belirlenen asgari ücretin dahi çok altında aylık ile yoksulluk, yoksunluk ve geçim sıkıntıları ile yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmaktadırlar. Öyle ki; Türkiye’deki emeklilerin dünyanın en yoksul kesimi arasında yer aldığı uluslararası raporlara da yansımış, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) Sosyal Güvenlik Raporunda emeklisi en yoksul birkaç ülkeden birinin Türkiye olduğu belirtilirken, yaşam endeksi, emeklilikte sağlanan finansal şartlar ve hayat kalitesi gibi göstergelere bağlı olarak belirlenen Küresel Emeklilik Endeksi Raporu’nda da Türkiye 44 ülke içinde sondan 3. Olarak gösterilmiştir. Öte yandan, emekliler arası gelir eşitsizliğinde AB ortalaması yüzde 4,2 olarak açıklanırken Türkiye AB ülkeleri arasında emekliler arası gelir eşitsizliğinde yüzde 7,5’luk oranla ilk sırada yer almaktadır.

Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) Haziran ayında tüketici fiyatlarını aylık yüzde 8,54, yıllık yüzde 108,58, 6 aylık yüzde 50,53 olarak açıklamasına rağmen TÜİK’in Haziran ayında aylık enflasyon yüzde 3,92, yıllık enflasyon yüzde 38,21, 6 aylık enflasyon yüzde 19,77 olarak yapmış olduğu yanıltıcı açıklamalar baz alınarak emeklilere % 25 maaş artışı yapılarak birçok emeklinin maaşı en düşük emekli maaşında sabitlenmiş, çalışırken enflasyon altında ezilen emekçiler , emekliliklerinde de yoksullukta, sefalette eşitlenmiştir. Aynı zamanda; emeklilere verilen %25 artış, kök maaşı 7500 Liranın altında olan ve hazineden aktarılan kaynakla

kendisine 7500 Lira ödenen emeklilerin almakta olduğu 7500 Liraya değil, SGK kaydında bulunan kök maaşa yapılmıştır. Daha önceki ‘refah payı artışları’ kök maaşayansıtılmadığı için ise 7 milyona yakın emeklinin eline geçen ücret Temmuz zammıyla 1 lira dahi artmayarak 7 bin 500 lira olarak kalmıştır.

Türkiye’de dört kişilik bir aile için açlık sınırının 10 bin 373 TL’, yoksulluk sınırının 33 bin 789 TL olduğu düşünüldüğünde iktidar TÜİK’in açıkladığı enflasyon rakamlarıyla belirlenen emeklilere yapılan zamlarla açlık sınırının altındaki maaşlarıyla yaşamaya mahkûm edilen emekli yurttaşlarımızı açlıkla ve derinleşen yoksullukla yüz yüze bırakmış yapılan zamlar henüz maaşlara bile yansımadan ağır vergiler ve zamlarla da geri alınmıştır.

Öte yandan; yüksek enflasyon ve artan hayat pahalılığı ve açlık sınırının altında olan emekli maaşların yetersizliği nedeniyle yaklaşık 7 milyon emekli geçinemediği için ileri yaşlarda bile çalışmaya devam etmek zorunda kalmıştır. 65 yaşın üzerinde emekli yurttaşımız inşaatlar, tersaneler gibi ağır ve tehlikeli iş kollarında çalışmak zorunda kalırken alınmayan önlemler nedeniyle de iş cinayetlerinde yaşamlarını yitirmektedirler. Nitekim, İŞİG Meclisi’nin verilerinde; 2013-2019 yılları arasında emeklilik çağında çalışmak zorunda kalan en az bin 925 işçinin iş cinayetlerinde yaşamını yitirdikleri bu işçilerin 212’sinin 65 yaş ve üzerinde olduğu belirtilmiştir. Örnek vermek gerekirse sadece son birkaç yıl içinde 71 yaşındaki Mustafa Şimşek, 77 yaşındaki Hikmet Sungur ve 67 yaşındaki Yusuf Göktaş inşaatlarda çalışırken, 79 yaşındaki Melik Demir ise gece bekçisi olarak çalıştığı Sağlık Merkezi şantiyesinde iş cinayetlerinde yaşamlarını yitirmişlerdir.

Sosyal güvenlik devletin en temel görevi, yurttaşın da en öncelikli hakkıdır. Sosyal güvenliğin temel amacı bireyleri karşılaştığı sosyal risklere karşı korumak ve bu risklerle karşılaştıkları zaman, riskin etkilerini en aza indirmektir. Bunun için çalışanların maaşlarından sosyal güvenlik primi tahsil edilir ve bu primler devlet tarafından kullanılır. Devletlerin sosyal güvenlik hakkı gereği vatandaşlarının insanlık onuruna yakışır bir şekilde hayatını sürdürebilmesi için gerekli ekonomik ve sosyal koşulları sağlama yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu nedenle, Anayasanın 60 ıncı maddesi ile Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirler alır ve teşkilatı kurar” düzenlemesi getirilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Yapılan %25 zamdan yararlanan emekli sayısı kaçtır?
- 2- Türkiye’de 2023 yılı itibarı ile asgari ücretin altında maaş alan emekli sayısı kaçtır?
- 3- Sayıları 16 milyona yakın olan emekliler ile hak sahiplerinin sosyal devlet gereği çalışırken ödemiş oldukları primlerinin değerlendirilmesi suretiyle bugün maaşlarının alt sınırının asgari ücretle eşitlenerek, en az asgari ücrete uyumlu bir biçimde artışının sağlanması düşünülmekte midir?
- 4- 2010-2023 yılları arasında emekli olmalarına rağmen halen çalışan emekli sayısı kaçtır?
- 5- Son 10 yıl içerisinde emekli olup da çalışırken iş cinayetlerinde yaşamını yitiren kaç emekli yurttaşımız bulunmaktadır?
- 6- 2023 yılı itibarı ile intibak yasasının çıkarılmaması nedeniyle mağdur olan emekli sayısı kaçtır?
- 7- Eşit çalışma süresi ve prim gün sayısına rağmen emekli aylıkları arasındaki uçurumla birçok emeklinin mağdur olmasına neden olan intibak düzenlemesi yapılması düşünülmekte midir?
- 8- Türkiye’nin büyüdüğü hatta şahlandığı söylenen bu dönemde emeklilere büyümeden refah payı verilmemesinin nedeni nedir?
- 9- Bakanlığınızca emeklilerin sendikal haklarını kullanmasının önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?